

Mokinių pasiekimų vertinimas pradiname ugdyme

- Mokinių pasiekimų vertinimas
- Vertinimo tipai
- Formuojamasis vertinimas
- Įsivertinimas
- Apibendrinamasis vertinimas
- Nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas
- Vertinimo dalyviai
- Mokinių kėlimas į aukštesnę klasę
- Baigimo pažymėjimai

Mokinių pasiekimų vertinimas

Mokinių pasiekimų vertinimo ir pažangos kryptys yra aprašytos [Pradinio ugdymo bendrojoje programoje](#).

Minėtuose dokumentuose akcentuojama, kad mokinių vertinimas turi būti suvokiamas kaip pagalba mokiniui sėkmingai mokytis, tobulėti ir bręsti. Vertinimas yra priemonė kaupti ir panaudoti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį – pasiekimus, daromą pažangą. Remiantis vertinimo rezultatais numatoma mokymosi perspektyva, individualizuojamas ugdymo procesas. Vertinimas taip pat padeda nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus. Siekiant geresnių mokymosi rezultatų svarbiausia yra mokinio psichologinis saugumas. Tam turi būti kuriamas palankus vaikui klasės klimatas. Mokinys neturi bijoti klausti, klysti, turėti kitokią nuomonę nei dauguma.

Kiekviena mokykla, ruošdama savo ugdymo planą, jame numato ir mokinių ugdymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo metodikas ir tvarkas. Mokytojas planuoja savo klasės mokinių ugdymosi pasiekimus ir vertinimą remdamasis mokykloje priimtais susitarimais. Jis taip pat atsižvelgia į klasės mokinių ugdymosi pasiekimus, poreikius ir galimybes. Planuodamas 1-os klasės mokinių pasiekimus ir vertinimą, mokytojas susipažįsta su priešmokyklinio ugdymo pedagogo arba jungtinės grupės ikimokyklinio ugdymo auklėtojo parengtomis rekomendacijomis – išvada apie vaiko pasiekimus.

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiose programose išskirti **slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis ir aukštesnysis lygiai**. Pradinio ugdymo programoje mokinių pažangai ir pasiekimams fiksuoti ir vertinimo informacijai pateikti naudojami komentarai, vertinimo aplankai. Šiuos aplankus, mokytojo padedami, mokosi sudaryti patys mokiniai; taip jie kartu mokosi įsivertinti pasiekimus. Mokinių pasiekimai pažymiais nevertinami. **Mokinių pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami**. Stebima ir vertinama konkretaus mokinio daroma pažanga, lyginant ankstesnius pasiekimus su dabartiniais. **Tėvams (globėjams) pageidaujant**, galima nurodyti, kurią vietą tarp kitų užima jų vaikas, bet tai daroma konfidencialiai. Siekiama akcentuoti, kad tėvams labiau turėtų rūpėti, ar jų vaikas pasiekia tiek, kiek galėtų, ar mokosi tiek, kiek gali, o ne tai, koks jo rangas skalėje.

Vertinant mokinių pasiekimus, kaupiami mokinio pasiekimų įrodymai. Suplanuoto mokymosi etapo pabaigoje įrodymai apibendrinami parengiant aprašą. Rinkdami mokinio pasiekimų įrodymus, mokytojai vadovaujasi mokykloje priimtais ir su mokiniais aptartais susitarimais.

Vertinimo tipai

Igyvendinant bendrąsias programas, naudojami šie vertinimo tipai:

- formuojamasis vertinimas,
- įsivertinimas,
- apibendrinamasis vertinimas.

Šie vertinimų tipai numatyti [Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiose programose](#).

Formuojamasis vertinimas

Formuojamojo ugdomojo vertinimo tikslas yra padėti vaikui mokytis, numatant mokymo(si) uždavinius, kryptį, konkrečius žingsnius, mokymosi perspektyvą. Formuojamasis ugdomasis vertinimas vyksta nuolat ugdymo proceso metu ir ne pamokos metu – stebint, kaip mokiniai elgiasi, kaip bendrauja ir bendradarbiauja ir t.t.

Taikomos įvairios formuojamojo vertinimo strategijos – stebėjimas, klausinėjimas, diskusijos, užduočių analizavimas bei aptarimas ir kt.

Formuojamasis vertinimas nesiejamas su pažymiu, jis teikia duomenis, kurių pagrindu mokytojas mokiniui teikia kokybinį grįžtamąjį ryšį apie tolesnius jo mokymosi žingsnius. Informacija teikiama mokiniui dažniausiai žodžiu, o prireikus – ir raštu. Tokiu atveju mokytojas parašo komentarą į sąsiuvinius, kontrolinių darbų, testų lapus, pasiekimų knygeles ar pan. Informacija pateikiama apie mokinio mokymosi eigą, esamus pasiekimus ar nesėkmes, ką reikėtų daryti, kad pasiekimai būtų geresni.

Įsivertinimas

Įsivertinimo tikslas yra pačiam mokiniui stebėti, vertinti ir apmąstyti mokymosi procesą, mokymosi pasiekimus ir pažangą, numatant tolesnius savo mokymosi žingsnius.

Apibendrinamasis vertinimas

Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas taikomas trumpesnio ar ilgesnio ugdymo ciklo (projekto, trimestro, semestro, metų ar kt.) ir pradinio ugdymo programos pabaigoje.

Vertinama mokinio per mokykloje nustatytą ugdymosi laikotarpį padaryta pažanga. Mokytojas orientuojasi į Pradinio ugdymo programoje aprašytus mokinių pasiekimų lygių požymius. Rezultatai įrašomi pradinio ugdymo dienyne ar elektroniniame dienyne ir mokyklos / mokytojo pasirinktoje pasiekimų vertinimo formoje (mokinių pasiekimų ir pažangos įvertinimo apraše, vertinimo aplankuose, pasiekimų knygelėse, elektroniniame dienyne ar kt.).

Mokinių mokymosi pasiekimų atitinkamose apskaitos suvestinės skiltyse įrašomas ugdymo dalykų apibendrintas mokinio pasiekimų lygis – patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Jei mokinys nepasiekė patenkinamo pasiekimų lygio, įrašoma „nepatenkinamas“. Dorinis ugdymas vertinamas „padaryta pažanga“ (p.p.) arba „nepadaryta pažanga“ (n.p.). Tokiomis pačiomis kategorijomis vertinama specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių pažanga.

Baigus pradinio ugdymo programą, rengiamas Pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašas. Aprašo kopija perduodama mokyklai, kurioje mokinys mokysis pagal pagrindinio ugdymo programą.

Nacionalinis mokinių pasiekimų patikrinimas

Nuo 2014 m. pradėjo veikti nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo (NMPP) sistema. Visiems vienodais standartizuotais testais ir vienodais kriterijais įvertinami Lietuvos mokinių pasiekimai. Ši

informacija reikalinga priimti sprendimus, kaip toliau galėtų būti tobulinamas mokymas ir mokymasis mokinio, mokytojo, klasės, mokyklos, savivaldybės ir nacionaliniu lygmenimis.

Kasmet organizuojamas 4-ų klasių skaitymo ir matematikos NMPP.

Sprendimą, ar mokyklai dalyvauti NMPP, priima įstaiga, turinti steigėjo statusą. Steigėjas gali perleisti sprendimo teisę mokyklos vadovybei. Jeigu mokykla priima sprendimą dalyvauti NMPP, jos mokiniai turi dalyvauti.

Savivaldybės ir mokyklos, siekdamos plačiau įsivertinti ugdymo kokybę, gali nuspręsti šalia NMPP testų pasinaudoti ir mokinių klausimynais. Remiantis gautais duomenimis mokyklai (savivaldybei) yra apskaičiuojami tokie rodikliai kaip mokyklos klimatas, patyčių situacija mokyklose, mokinio savijauta mokykloje, mokinio mokėjimas mokytis, mokyklos sukuriama pridėtinė vertė ir pan. Tai leidžia visapusiškiau įsivertinti mokyklai. Atkreipiama daugiau dėmesio ne tik į akademinis mokinių rezultatus, bet ir į mokinių savijautą, emocinį mokyklos klimatą. Labiau įsivertinamas mokyklos indėlis į mokinių pasiekimus, atsižvelgiant į mokyklos kontekstą. Mokyklos turi informuoti tėvus (globėjus) apie tokį išplėstinį tyrimą ir gauti sutikimą, kad jų vaikas pildytų klausimyną. Tėvai (globėjai) gali atsisakyti leisti savo vaikui pildyti mokinio klausimyną, bet tokiu atveju mokyklai (savivaldybei) rengiamoje ataskaitoje būtų sunkiau tiksliai ir objektyviai įvertinti tokius svarbius mokyklos darbo rodiklius kaip mokyklos sukuriama pridėtinė vertė, mokinių savijautos mokykloje rodiklis ir patyčių situacijos mokykloje rodiklis.

Svarbu atkreipti dėmesį, **kad NMPP testų rezultatai** yra informacija mokiniui, jo tėvams (globėjams, rūpintojams) ir mokytojui. **Tai nėra išvada apie mokinio įgytą išsilavinimą.** Todėl **[Nacionalinė švietimo agentūra rekomenduoja](#) nerašyti testų pažymių. Patikrinimo rezultatai neturi jokios įtakos mokiniui pereinant į kitą klasę ar mokyklą.**

Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. norint įgyti pradinį išsilavinimą tampa privaloma dalyvauti NMPP.

Vertinimo dalyviai

Mokymosi pasiekimus vertina mokytojas, švietimo teikėjas, mokyklos steigėjas, Švietimo ir mokslo ministerija ir jos įgaliotos institucijos.

Mokytojai planuoja ir vertina mokinių pažangą bei pasiekimus. Apibendrina ir įvertina mokinio pasiekimus. Mokykloje nustatyta tvarka fiksuoja vertinimo informaciją. Informuoja mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), kitus mokytojus, mokyklos vadovus apie mokinių mokymąsi, pasiekimus ir spragas. Analizuoja ir tikslina mokinių mokymą ir mokymąsi. Rūpinasi, kad mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų, būtų laiku suteikiama reikiama pagalba.

Mokykla nustato bendrą mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo informacijos rinkimo, fiksavimo ir panaudojimo tvarką. Ji užtikrina vertinimo metodikų dermę pereinant iš klasės į klasę, iš vienos ugdymo pakopos į kitą, tarp paralelių klasių, atskirų dalykų. Koordinuoja kontrolinių užduočių apimtis ir dažnį. Teikia pagalbą mokymosi problemų turintiems mokiniams. Vertina mokyklos ir mokytojo darbo kokybę, remdamasi mokinių pasiekimais.

Mokyklos steigėjo administracijos **švietimo padalinys** analizuoja vertinimo informaciją mokyklose ir ja remiasi priimdamas sprendimus. Vertindamas mokyklos darbo veiksmingumą atsižvelgia į sociokultūrinį kontekstą. Užtikrina, kad išorinio mokinių pasiekimų vertinimo tvarka būtų derinama su mokykla ir mokytojais. Sudaro galimybes mokytojams tobulinti kvalifikaciją.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija tvirtina formaliojo švietimo bendrąjį ugdymo turinį ir mokinių pasiekimų vertinimą reglamentuojančius dokumentus. Nustato pasiekimų vertinimo tvarką mokiniui baigiant ugdymo programas. Užtikrina operatyvią ir kokybišką išorinio mokinių pasiekimų vertinimo rezultatų analizę, jos pristatymą pedagoginei ir plačiajai visuomenei, tinkamą šios informacijos panaudojimą.

Mokinių kėlimas į aukštesnę klasę

[Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programos tvarkos apraše](#) nustatyta mokinių kėlimo į aukštesnę klasę tvarka.

Mokinys, turintis visų ugdymo plano privalomųjų dalykų **patenkinamus metinius įvertinimus**, keliamas į aukštesnę klasę.

Mokinys gali rodyti **aukštesnius pasiekimus nei nustatyti** aukštesniojo lygio mokymosi pasiekimai bendrosiose programose. Jei mokykla turi įrodymų apie tokius 1-3 klasės mokinio pasiekimus, jis / ji gali būti keliamas/-a į aukštesnę klasę. Taip jis / ji praleidžia klasę ir baigia ugdymo programą sparčiau. Kad mokinys būtų keliamas į aukštesnę klasę sparčiau, to turi prašyti tėvai (globėjai). Kėlimui taip pat turi pritarti mokinį ugdantis mokytojas, mokyklos vaiko gerovės komisija.

Mokinio mokytojai ir kiti ugdymo procese dalyvavę asmenys svarsto mokinį, turintį kai kurių ugdymo plano dalykų **nepatenkinamus metinius** (papildomo darbo, jei buvo skirtas) **įvertinimus**. Mokytojai sprendžia, ar tokį mokinį kelti į aukštesnę klasę, ar palikti kartoti ugdymo programą, ar skirti papildomą darbą. Kai mokiniui skiriamas papildomas darbas, jam / jai teikiamos konsultacijos. Nustatant darbo atlikimo trukmę ir atsiskaitymo datas, atsižvelgiama į tėvų (globėjų) siūlymą.

Mokytojai pakartotinai svarsto mokinio mokymosi pasiekimus, jei mokinio papildomas darbas buvo įvertintas nepatenkinamu įvertinimu arba praėjo nustatytas laikas, kada mokinys turėjo atsiskaityti (atlikti papildomą darbą). Išklauso tėvų (globėjų) pageidavimą ir teikia siūlymą mokyklos vadovui. Mokyklos vadovas priima galutinį sprendimą dėl papildomo darbo skyrimo mokiniui, jo kėlimo į aukštesnę klasę ar palikimo kartoti ugdymo programą, atsižvelgęs į mokytojų siūlymą. Su vadovo sprendimu mokykla supažindina mokinio tėvus (globėjus).

Pradinio ugdymo programos baigiamosios klasės mokinys, po papildomo darbo turintis nepatenkinamą metinį dalyko įvertinimą, paliekamas kartoti programą toje pačioje klasėje.

Baigiant pradinio ugdymo programą mokinys, turintis patenkinamus visų atitinkamos ugdymo programos dalykų metinius įvertinimus, į aukštesnę klasę nekeliamas. Mokinys laikomas baigusiu atitinkamą ugdymo programą ir įgijusiu teisę mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą. **Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. norint įgyti pradinį išsilavinimą tampa privaloma dalyvauti NMPP.**

Baigus pradinio ugdymo programą **rengiamas pradinio ugdymo programos baigimo pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašas**. Jis perduodamas mokyklai, kurioje mokinys mokysis pagal pagrindinio ugdymo programą.

Baigimo pažymėjimai

Pradinio ugdymo programos mokinys, turintis patenkinamus visų šios programos dalykų metinius įvertinimus, laikomas baigusiu pradinio ugdymo programą ir įgijusiu pradinį išsilavinimą. Įgytas pradinis išsilavinimas suteikia teisę mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą.

Baigusiam pradinio ugdymo programą mokiniui išduodamas **elektroninis pradinio išsilavinimo pažymėjimas**. Pažymėjime nėra nurodomi išmokti dalykai ir dalykų pasiekimų lygiai. Pažymėjime nurodoma, kokią pagrindinio ugdymo programą baigė mokinys.

Pradinio ugdymo pasiekimų pažymėjimas išduodamas mokiniui, baigusiam pradinio ugdymo individualizuotą programą. Pažymėjime nėra nurodomi išmokti dalykai ir dalykų pasiekimų lygiai. Pažymėjime nurodoma, kokią pagrindinio ugdymo programą baigė mokinys.

Pradinio ugdymo programos baigiamosios klasės moksleiviui, nebaigusiam šios programos ir išvykstančiam iš mokyklos, pasibaigus mokslo metams, išduodamas **laisvos formos pažymėjimas**.